

Dr. Bedřicha L-a vykázaného plnou mocí opatrovníka ze dne 14. října 1926. Od tohoto doručení jest tudíž čítati právní moc soudního usnesení, jímž byla výpověď vyřízena, a od takto založené pravomoci tohoto usnesení jest posuzovati včasnost nynější žaloby pro zmatečnost. Ježto žaloba pro zmatečnost byla podána až v lednu 1927, nebyla podána včas a měla býti již v první stolici odmítnuta. Když se tak nestalo, bylo zrušením rozsudků obou nižších soudů učiniti tak v řízení před třetí stolicí. Prvý soudce sice praví, že Přemysl P. byl prý jen formálně opatrovníkem, ale ne ve skutečnosti, poněvadž úřad nevykonával a činži nevybíral ani neplatil. Tyto okolnosti by mohly míti význam pro náhradní nárok proti opatrovníku z nepořádného vedení úřadu opatrovníckého. Ale z okolností těch neplyne, že žalobkyně v době doručení usnesení neměla zákonného zástupce. Okolnost, že zákonný zástupce neměl zvláštního schválení podle § 233 obč. zák. k tomu, by podal návrh na soudní výpověď z bytu, nepřichází v úvahu při posuzování otázky, zda žaloba byla podána včas, nýbrž bylo by se touto okolností obíratí teprve při jednání o žalobě ve věci samé.

Čís. 7964.

Pozemková reforma.

Tím, že se staropensisté vzdali nároku na zajištění proti majiteli zabraného majetku, není dotčeno právo a povinnost Státního pozemkového úřadu pečovati o zajištění; vzdání se působí i proti němu jen, když je schválí.

(Rozh. ze dne 13. dubna 1928, R II 129/28.)

Do usnesení, jímž byl proveden rozvrh přejímací ceny, stěžoval si dosavadní majitel velkostatku. **R e k u r s n í s o u d** rekursu nevyhověl. **D ů v o d y:** Dosavadní majitel velkostatku vytýká usnesení prvního soudu, že první soud přikázal v pořadí knihovním Státnímu pozemkovému úřadu na částečné krytí nároku na zajištění staropensistů velkostatku vypočteného na 32.130 Kč zbytek přejímací ceny 10.892 Kč 32 h, ačkoliv staropensisté přihlášku nepodali a zvláštním podáním ze dne 21. dubna 1927 prohlásili, že zajištění svých požitků nežádají, poněvadž se jim vlastník velkostatku zavázal, že jim bude jejich dosavadní důchody vždy řádně vypláceti. Stížnost poukazuje na to, že Státní pozemkový úřad neměl práva přihlašovati nárok na zajištění, a navrhuje, by odporu vlastníka proti přihlášce Státního pozemkového úřadu bylo vyhověno a tato přihláška odmítnuta a by zbytek přejímací ceny s úroky přikázán byl na další úhradu dávky z majetku a z přírůstků k němu k rukám berního úřadu. Stížnost není odůvodněna. Stěžovatel jest toho názoru, že na tento nárok při rozvrhu přejímací ceny neměl býti vzat ohled z důvodu shora uvedeného. Avšak názor tento jest mylný. V prohlášení ze dne 21. dubna 1927 prohlásili sice staropensisté, že nežádají zajištění svých nároků na zajištění jim podle § 3 zákona ze dne 12. února 1920,

čís. 118 sb. z. a n. a § 74 zákona ze dne 13. července 1920, čís. 220 sb. z. a n. příslušejícího, avšak nehledě k tomu, že jest pochybno, zdali jest vlastník zabraného velkostatku vzhledem k právě citovaným předpisům tímto prohlášením sprostěn z povinnosti k zajištění pensijních požitků bývalých zaměstnanců na velkostatku, nevzdali se pensisté tímto prohlášením nároků na prikázání svých nároků ve smyslu ustanovení § 50 zák. čís. 329/1920 sb. z. a n. jim příslušejících, při čemž dlužno připomenouti, že vzhledem k právě uvedenému ustanovení ta okolnost, že nárok staropensistů není knihovně zajištěn, nevadí jeho prikázání, pokud se týče náhradní jistiny při rozvrhu přejímací ceny. Že Státní pozemkový úřad byl oprávněn nárok staropensistů na zajištění k rozvrhovému roku přihlásiti, plyne z ustanovení § 21 zák. čís. 118/20 sb. z. a n.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Lze snad přisvědčiti názoru stěžovatelovu, že se staropensistky prohlášením ze dne 21. dubna 1927, vzdavše se nároku na zajištění svých požitků, příslušejícího jim proti stěžovateli podle § 3 zákona ze dne 12. února 1920, čís. 118 sb. a § 74 náhr. zák., zřekly i nároku na zajištění požitků z přejímací ceny, neboť jde napořád o tytéž požitky, a když prohlášení praví, že nežádají zajištění proto, že se jim stěžovatel zavázal jejich důchody řádně vypláceti, s čímž že se spokojují, sluší za to míti, že nežádají od stěžovatele zajištění vůbec, tedy ani pokud jde o zajištění z přejímací ceny, která vůbec jde na jeho účet a pokud by nebyla vyčerpána, připadla by jako hyperocha jemu, takže nutno říci, že zajištění to poskytuje on. Avšak vzdaly se toho nároku toliko proti stěžovateli a nejde pouze o něho, nýbrž o Státní pozemkový úřad (zastoupený jím stát), jenž má podle § 21 cit. zákona čís. 118/20 povinnost bdíti nad zajištěním zaměstnaneckých požitků nemocenských i pensijních, mezi něž patří i ty, o něž jde. Akce pozemnoreformní jest akce veřejnoprávní a státu záleží na tom, by se provedla bez újmy nejen pro zaměstnance převzatého majetku vůbec (§§ 73 a 75 náhr. zák.), nýbrž zvláště též pro pensisty jeho (§ 3 cit. zák. čís. 118/20, § 74 náhr. zák.) a proto nemohou tyto práva svá zadati bez svolení státu a zastupujícího jej Státního pozemkového úřadu, jemuž zákon uložil o ně starost. Sluší uvážiti, že takové vzdání se může se státi často nerozvázně, ale zákon nemůže dopustiti, by újma, která z toho potom vzejde, byla přičítána na vrub pozemkové reformy, a proto pověřil péčí o zaměstnance přímo veřejný úřad a neponechal jim samým, by se starali o sebe podle vlastního uznání, jak tomu je v právu soukromém. Tím tedy, že se staropensistky vzdaly nároku na zajištění proti stěžovateli, není dotčeno právo a povinnost Státního pozemkového úřadu pečovati o zajištění to, nýbrž vzdání se působilo by i proti němu teprv, kdyby byl prohlášení jich schválil, což se však ani netvrdí. Když se tak nestalo, působí jen proti stěžovateli, což však nestačí, by se k nároku pensistek nehledělo při rozvrhu přejímacích cen. Zajisté, že Státní pozemkový úřad byl moci

svého dozorčího práva oprávněn nárok pensistek na zajištění z cen těch přihlásiti, jak to také učinil, i nevadí tomu, že § 47 (3) náhr. zák. dává právo přihlášku učiniti i pensistkám samým, nemůžeť je přece vyloučiti z hájení jich vlastních práv. Z § 74 (2) náhr. zák., jenž praví, že při převzetí pozemkového majetku platí o úhradě těchto nároků ustanovení § 50, a z tohoto §, jenž předpisuje, že a jak nároky pensijní mají býti z přejímací ceny uspokojeny, plyne, že se to má díti z úřední povinnosti, čímž však nemůže býti míněna povinnost soudu, jenž nemůže o nárocích těch bez ohlášky věděti, nýbrž jen povinnost Státního pozemkového úřadu, jenž o nich, přejímaje statek, zvěděti a jednati musí.

Čís. 7965.

Žaloba podle § 39 čís. 1 ex. ř. jest přípustna jen, kde to zákon dovoluje. Zrušení soudní výpovědi z nájmu lze se domáhati jen námitkami, třeba se na byt vztahuje ochrana nájemců.

(Rozh. ze dne 13. dubna 1928, Rv II 95/28.)

Žalobkyně domáhala se žalobou výroku, že soudní výpověď okresního soudu ze dne 26. srpna 1927, kterou byl jí vypovězen byt, jest neplatnou a že žalovaná jest povinna trpěti, by na základě tohoto rozsudku byla zrušena exekuce nuceným vyklizením bytu. K odůvodnění žalobního nároku uvedla v žalobě, že soudní výpověď jest, týkajíc se domu, jenž jest pod ochranou zákona na ochranu nájemníků, vzhledem k předpisům tohoto zákona neplatnou, přes to, že nebyly proti ní podány námitky a mimo to za ústního jednání, že výpověď pozbyla platnosti vzhledem k § 575 třetí odstavce c. ř. s., poněvadž žalovaná nežádala ve čtrnácti dnech po právoplatnosti soudní výpovědi o nucené vyklizení bytu. Procesní soud prvního stádu žalobě nevyhověl, pokud jde o první důvod vztahující se na původní neplatnost (bezúčinnost) výpovědi proto, ježto bezúčinnost výpovědi byla by mohla býti přivedena jen podáním námitek, pokud pak jde o druhý důvod, proto, že tento důvod mohl býti uplatněn rekusem proti povolení exekuce. Odvolací soud shledal žalobu, pokud se opírala o důvod první, neodůvodněnou pro nedostatek předpokladů § 228 c. ř. s. Pokud pak ji žalobkyně opřela také o důvod, uplatňovaný teprve za ústního jednání, vyslovil odvolací soud názor, že jde o žalobu novou, opoziční, podle § 35 ex. ř., které se však nedostává žalobního návrhu jí odpovídajícího a která neobstojí vedle samé žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a uvedl v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

Rozsudek odvolacího soudu napadá žalobkyně toliko dovolacím důvodem § 503 čís. 4 c. ř. s., ale neprávem. Tak, jak žalobkyně žalobu původně opodstatnila, jde v podstatě o žalobu podle § 39 čís. 1 ex. ř.